

ПОЛОЖЕННЯ

ПРО ВНУТРІШНЮ СИСТЕМУ

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

ОБЛАСНОГО НАУКОВОГО ЛІЦЕЮ В СЕЛИЩІ КЛЕВАНЬ
РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ

Клевань 2025

Вступ

Головною метою освітньої діяльності ліцею є всебічний розвиток людини як особистості та найвищої цінності суспільства. Досягти даної мети можна, забезпечивши високий рівень якості освіти. Закон України «Про освіту» визначає якість освіти як «відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом освіти та/або договором про надання освітніх послуг», а якість освітньої діяльності – як «рівень організації, забезпечення та реалізації освітнього процесу, що забезпечує здобуття особами якісної освіти та відповідає вимогам, встановленим законодавством та/або договором про надання освітніх послуг» (пункти 29, 30 частини 1 статті 1). Отже, якість освіти (результатів навчання) розглядається у нерозривній єдності з якістю освітньої діяльності (організації освітнього процесу).

ГЛОСАРІЙ

Автономія – право суб'єкта освітньої діяльності на самоврядування, яке полягає в його самостійності, незалежності та відповідальності у прийнятті рішень щодо академічних (освітніх), організаційних, фінансових, кадрових та інших питань діяльності, що проводяться в порядку та межах, визначених законом.

Вимога – це норми, правила, яким хто-, що-небудь повинні підлягати.

Дитиноцентризм – це особистісно орієнтована модель навчання та виховання, що передбачає максимальне наближення навчання і виховання конкретної дитини до її сутності, здібностей і життєвих планів, забезпечення морально-психологічного комфорту, відмови від орієнтації освітнього процесу на середнього школяра.

Індикатор – показник, що відображає хід процесу або стан об'єкту спостереження, його якісні або кількісні характеристики у формі, зручній для сприйняття людиною.

Інформаційна система – організаційно-технічна система, в якій реалізується технологія обробки інформації з використанням технічних і програмних засобів.

Критерій – це підстава для оцінки, визначення або класифікації чогось; мірило.

Освітнє середовище закладу освіти – сукупність умов, що створюється в закладі освіти для навчання, виховання і розвитку здобувачів освіти та праці педагогічних працівників.

Освітні ресурси – засоби навчання, що використовуються або розробляються самостійно педагогічними працівниками на електронних, паперових та інших носіях.

Самооцінювання – процедура вивчення, оцінювання освітніх і управлінських процесів, що проводиться в закладі освіти з метою визначення ефективності

функціонування внутрішньої системи та подальшого планування розвитку закладу.

I. Мета і завдання розбудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти та принципи, на яких вона ґрунтується.

Метою розбудови внутрішньої системи забезпечення якості освіти є постійне поліпшення якості освітньої діяльності школи. Стратегія (політика) забезпечення якості освіти повинна враховувати інтереси учасників освітнього процесу щодо якості освітніх послуг і реалізації інших їхніх прав, а також засади державної політики у сфері освіти та принципи освітньої діяльності, визначені у статті 6 Закону України "Про освіту". Стратегія (політика) забезпечення якості освіти має бути орієнтована на забезпечення:

- відповідності результатів навчання учнів державним стандартам освіти;
- партнерства у навчанні та професійній взаємодії;
- недискримінації, запобігання та протидії булінгу (цькуванню);
- академічної доброчесності під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності;
- прозорості та інформаційної відкритості діяльності закладу освіти;
- умов для безперервного професійного зростання педагогічних працівників;
- справедливого та об'єктивного оцінювання результатів навчання учнів, а також професійної діяльності педагогічних працівників;
- умов для реалізації індивідуальних освітніх траєкторій учнів (у разі потреби);
- академічної свободи педагогічних працівників.

Внутрішня система забезпечення якості освіти розбудовується для реалізації таких цілей:

- забезпечити рівні умови для навчання і розвитку учнів, незалежно від їхньої статі, релігії, доходів родини, місця проживання тощо;
- надавати якісні освітні послуги та підвищувати довіру до системи оцінювання результатів навчання;
- створити та підтримувати у закладі освіти безпечне освітнє середовище;
- приймати обґрунтовані управлінські рішення щодо реалізації політики забезпечення якості освіти та освітньої діяльності закладу;
- забезпечити принципи та механізми реалізації академічної доброчесності в школі;
- створити умови навчання та праці, які забезпечують партнерство учасників освітнього процесу;

- відстежувати функціонування освітніх та управлінських процесів і вносити необхідні корективи;
- отримувати постійний зворотний зв'язок щодо якості результатів навчання учнів та вчасно реагувати на виявлені проблеми;
- відстежувати результати навчання осіб з особливими освітніми потребами для створення оптимальних умов їхнього навчання та розвитку;
- постійно вдосконалювати якість педагогічної діяльності, системи оцінювання закладу освіти, освітнього середовища;
- підвищити ефективність використання інформаційних, матеріальних та кадрових ресурсів у школі;
- забезпечити прозорість діяльності закладу освіти, що підвищить довіру учасників освітнього процесу до нього;
- відновлювати та зміцнювати здоров'я учнів (вихованців).

Внутрішня система забезпечення якості освіти ґрунтується на таких принципах:

1. Дитиноцентризм. Головним суб'єктом, на якого спрямована освітня діяльність школи, є дитина.

2. Забезпечення рівного доступу до освіти. Усі діти мають рівний доступ до освіти, незалежно від економічного статусу та матеріального забезпечення родини, рівня навчальних можливостей, фізичного та психічного розвитку, гендерних відмінностей тощо.

3. Автономія закладу освіти, яка передбачає самостійність у виборі форм і методів навчання, визначення стратегії і напрямів розвитку закладу освіти, розроблення власних освітніх програм, систем оцінювання тощо.

4. Цілісність системи управління якістю. Усі компоненти діяльності закладу освіти взаємопов'язані – це створює взаємозалежність між ними. Наприклад, якість освіти залежить від оптимального добору педагогічних кадрів, мотивуючого освітнього середовища, використання освітніх технологій, спрямованих на оволодіння ключовими компетентностями, сприятливої для творчої роботи психологічної атмосфери. Зниження якості хоча б одного названого компонента знизить у цілому якість освіти.

5. Постійне вдосконалення. Розбудова внутрішньої системи забезпечення якості освітньої діяльності та якості освіти – це постійний процес, за допомогою якого відбувається вдосконалення освітньої діяльності, підтримується дієвість закладу, забезпечується відповідність змінам у освітній сфері, створюються нові можливості тощо.

6. Вплив зовнішніх чинників. Система освітньої діяльності у закладі освіти не є закритою, на неї безпосередньо впливають зовнішні чинники – засновник, місцева громада, освітня політика держави.

7. Гнучкість і адаптивність. Система освітньої діяльності змінюється під впливом сучасних тенденцій розвитку суспільства, зміни освітньої політики держави.

Внутрішня система забезпечення якості освіти школи включає такі напрями:

Напрямок 1. Освітнє середовище закладу освіти.

Напрямок 2. Система оцінювання результатів навчання учнів.

Напрямок 3. Педагогічна діяльність педагогічних працівників закладу освіти.

Напрямок 4. Управлінські процеси закладу освіти.

Напрямок 1. Освітнє середовище закладу освіти.

1. Забезпечення здорових, безпечних і комфортних умов навчання та праці:

- приміщення і територія закладу освіти є безпечними та комфортними для навчання та праці;
- заклад освіти забезпечений навчальними та іншими приміщеннями з відповідним обладнанням, що необхідні для реалізації освітньої програми;
- учні та працівники закладу освіти обізнані з вимогами охорони праці, безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки, правилами поведінки в умовах надзвичайних ситуацій і дотримуються їх;
- працівники обізнані з правилами поведінки в разі нещасного випадку з учнями та працівниками закладу освіти чи раптового погіршення їхнього стану здоров'я і вживають необхідних заходів у таких ситуаціях;
- у закладі створюються умови для здорового харчування учнів і працівників;
- у закладі освіти створюються умови для безпечного використання мережі Інтернет, в учасників освітнього процесу формуються навички безпечної поведінки в Інтернеті;
- у закладі освіти застосовуються підходи для адаптації та інтеграції учнів до освітнього процесу, професійної адаптації працівників.

2. Створення освітнього середовища, вільного від будь-яких форм насильства та дискримінації:

- заклад освіти планує та реалізує діяльність щодо запобігання будь-яким проявам дискримінації, булінгу в закладі;
- правила поведінки учасників освітнього процесу в закладі освіти забезпечують дотримання етичних норм, повагу до гідності, прав і свобод людини;
- керівництво закладу освіти, педагогічні працівники протидіють булінгу, іншому насильству, дотримуються порядку реагування на їх прояви.

3. Формування інклюзивного, розвивального та мотивуючого до навчання освітнього простору:

- приміщення та територія закладу освіти облаштовуються з урахуванням принципів універсального дизайну та/або розумного пристосування;
- у закладі освіти застосовуються методики та технології роботи з дітьми з особливими освітніми потребами (у разі потреби);
- заклад освіти взаємодіє з батьками, іншими законними представниками осіб з особливими освітніми потребами, фахівцями інклюзивно-ресурсного центру, залучає їх до необхідної підтримки дітей під час здобуття освіти (у разі наявності таких осіб);
- освітнє середовище мотивує учнів до оволодіння ключовими компетентностями та наскрізними лініями, ведення здорового способу життя;
- у закладі освіти створено простір інформаційної взаємодії та соціально-культурної комунікації учасників освітнього процесу (бібліотека тощо).

Напрямок 2. Система оцінювання результатів навчання учнів.

1. Наявність системи оцінювання результатів навчання учнів, яка забезпечує справедливе, неупереджене, об'єктивне та доброчесне оцінювання:

- учні отримують від педагогічних працівників інформацію про критерії, правила та процедури оцінювання результатів навчання;
- система оцінювання в закладі освіти сприяє реалізації компетентнісного підходу до навчання;
- учні вважають оцінювання результатів навчання справедливим, неупередженим, об'єктивним, доброчесним.

2. Систематичне відстеження результатів навчання кожного учня та надання йому (за потреби) підтримки в освітньому процесі:

- у закладі освіти здійснюється аналіз результатів навчання учнів;
- у закладі освіти впроваджується система формувального оцінювання.

3. Спрямованість системи оцінювання на формування в учнів відповідальності за результати свого навчання, здатності до самооцінювання:

- заклад освіти забезпечує самооцінювання та взаємооцінювання учнів.

Напрямок 3. Педагогічна діяльність педагогічних працівників закладу освіти.

1. Ефективність планування педагогічними працівниками своєї діяльності, використання сучасних освітніх підходів до організації освітнього процесу з метою формування ключових компетентностей учнів:

- педагогічні працівники планують свою діяльність, аналізують її результативність;

- педагогічні працівники застосовують освітні технології, спрямовані на формування в учнів ключових компетентностей і умінь, спільних для всіх компетентностей;
- педагогічні працівники беруть участь у формуванні та реалізації індивідуальних освітніх траєкторій учнів (за потреби);
- педагогічні працівники створюють та/або використовують освітні ресурси (електронні презентації, відеоматеріали, методичні розробки, вебсайти, блоги тощо);
- педагогічні працівники сприяють формуванню суспільних цінностей в учнів у процесі їхнього навчання, виховання та розвитку;
- педагогічні працівники використовують інформаційно-комунікаційні (цифрові) технології в освітньому процесі.

2. Постійне підвищення професійного рівня і педагогічної майстерності педагогічних працівників:

- педагогічні працівники забезпечують власний професійний розвиток і підвищення кваліфікації, у тому числі щодо методик роботи з особами з особливими освітніми потребами;
- педагогічні працівники здійснюють інноваційну освітню діяльність, беруть участь у освітніх проектах, залучаються до роботи як освітні експерти.

3. Налагодження співпраці з учнями, їх батьками, працівниками закладу освіти:

- педагогічні працівники діють на засадах педагогіки партнерства;
- педагогічні працівники співпрацюють з батьками учнів з питань організації освітнього процесу, забезпечують постійний зворотний зв'язок;
- у закладі освіти існує практика педагогічного наставництва, взаємонавчання та інших форм професійної співпраці.

4. Організація педагогічної діяльності та навчання учнів на засадах академічної доброчесності:

- педагогічні працівники під час провадження педагогічної та наукової (творчої) діяльності дотримуються академічної доброчесності;
- педагогічні працівники сприяють дотриманню академічної доброчесності учнями.

Напрямок 4. Управлінські процеси закладу освіти.

1. Наявність стратегії розвитку та системи планування діяльності закладу, моніторинг виконання поставлених цілей і завдань:

- у закладі освіти затверджено стратегію його розвитку, спрямовану на підвищення якості освітньої діяльності;
- у закладі освіти річне планування та відстеження його результативності здійснюється відповідно до стратегії його розвитку;
- у закладі освіти здійснюється самооцінювання якості освітньої діяльності на основі стратегії (політики) і процедур забезпечення якості освіти;

- у закладі освіти здійснюється планування та реалізація заходів для розвитку закладу освіти, його матеріально-технічної бази.

2. Формування відносин довіри, прозорості, дотримання етичних норм:

- керівник закладу освіти, його заступники сприяють створенню психологічно комфортного середовища, яке забезпечує конструктивну взаємодію учнів, їх батьків, педагогічних та інших працівників закладу освіти та взаємну довіру;
- заклад освіти оприлюднює інформацію про свою діяльність на відкритих загальнодоступних ресурсах.

3. Ефективність кадрової політики та забезпечення можливостей для професійного розвитку педагогічних працівників:

- керівник закладу освіти формує штат закладу, залучаючи кваліфікованих педагогічних та інших працівників відповідно до штатного розпису та освітньої програми;
- керівництво закладу освіти мотивує педагогічних працівників до підвищення якості освітньої діяльності, саморозвитку, здійснення інноваційної освітньої діяльності;
- керівництво закладу освіти сприяє підвищенню кваліфікації педагогічних працівників.

4. Організація освітнього процесу на засадах людиноцентризму, прийняття управлінських рішень на основі конструктивної співпраці учасників освітнього процесу, взаємодії закладу освіти з місцевою громадою:

- у закладі освіти створюються умови для реалізації прав і обов'язків учасників освітнього процесу;
- управлінські рішення приймаються з урахуванням пропозицій учасників освітнього процесу;
- керівництво закладу освіти створює умови для розвитку громадського самоврядування;
- керівництво закладу освіти сприяє виявленню громадської активності та ініціативи учасників освітнього процесу, їхньої участі в житті місцевої громади;
- організація освітнього процесу враховує вікові особливості учнів, відповідає їхнім освітнім процесам;
- у закладі освіти створюються умови для реалізації індивідуальних освітніх траєкторій учнів.

5. Формування та забезпечення реалізації політики академічної доброчесності:

- заклад освіти впроваджує політику академічної доброчесності;
- керівництво закладу освіти сприяє формуванню в учасників освітнього процесу негативного ставлення до корупції.

II. Самооцінювання освітніх та управлінських процесів.

Самооцінювання є процесом вивчення та оцінювання ефективності функціонування внутрішньої системи з метою вдосконалення освітніх і управлінських процесів закладу освіти. Самооцінювання проводиться з використанням інформації, отриманої під час внутрішнього моніторингу освітніх та управлінських процесів у школі, а також зовнішніх моніторингів, проведених органами управління у сфері освіти, міжнародними установами, громадськими організаціями тощо. Внутрішні моніторинги проводяться для відстеження динаміки результатів навчання учнів, якості викладання навчальних предметів (інтегрованих курсів), відвідування учнями закладу освіти, ефективності управлінських процесів тощо.

Щорічне комплексне самооцінювання якості освітньої діяльності (за визначеними закладом компонентами внутрішньої системи), а також за рік до проведення планового інституційного аудиту в закладі проводиться за такими напрямками:

Напрямок 1. Освітнє середовище закладу освіти.

Напрямок 2. Система оцінювання результатів навчання учнів.

Напрямок 3. Педагогічна діяльність педагогічних працівників закладу освіти.

Напрямок 4. Управлінські процеси закладу освіти.

Для організації самооцінювання передбачено:

- збір та аналіз інформації, отриманої під час спостереження, опитування та вивчення документації;
- узагальнення результатів самооцінювання освітніх і управлінських процесів закладу освіти;
- обговорення та оприлюднення результатів самооцінювання освітніх і управлінських процесів закладу освіти.

Для проведення самооцінювання освітньої діяльності використовуються такі методи збору інформації:

- опитування учасників освітнього процесу (анкетування, індивідуальне інтерв'ю, фокус-групове дослідження);
- спостереження (за освітнім середовищем, проведенням навчальних занять тощо);
- вивчення документації закладу освіти.

Вибір методу забезпечує отримання релевантної інформації для всебічного вивчення та об'єктивного самооцінювання освітніх і управлінських процесів закладу освіти. Окремі методи збору інформації (опитування, спостереження за проведенням навчальних занять) застосовуються з використанням цифрових технологій (з метою розвитку сфери цифровізації освіти, в умовах віддаленості учасників освітнього процесу під час дистанційного навчання,

карантинних обмежень тощо). Кожен із методів збору інформації має особливості щодо застосування та оброблення результатів.

Опитування може бути письмовим (анкетування) або усним (інтерв'ю).

Анкетування дозволяє отримати інформацію про ставлення учасників освітнього процесу до певних питань діяльності закладу. У ході анкетування можуть використовуватися анкети для педагогічних працівників, учнів та батьків. Анкетування передбачає складання форми (бланка) анкети. У разі проведення анкетування онлайн доцільно використовувати цифрові ресурси, що дозволяють автоматизоване оброблення відповідей. Водночас варто брати до уваги, що анкети можуть бути закритого, відкритого, напівзакритого типу або комбінованими. Використання анкети закритого типу полегшує обробку даних і узагальнення результатів, проте обмежують відповіді респондентів певними рамками. Якщо мета дослідження полягає у тому, щоб отримати оцінку освітніх та управлінських процесів учасниками, зворотній зв'язок щодо ефективності певної політики, рекомендовано опитати якомога більше учасників освітнього процесу та використовувати анкети закритого типу.

Якщо мета дослідження полягає в більш глибокому аналізі ставлень, позицій та настроїв учасників освітнього процесу, узагальненні їх ідей або пропозицій, доцільно застосовувати відкриті анкети. Комбіновані анкети дозволяють оптимально поєднати питання, що потребують кількісного та якісного аналізу в одному опитувальнику.

Індивідуальне інтерв'ю дає можливість отримати конкретизовану інформацію щодо ставлення особи до проблеми та/або явища в закладі освіти. Індивідуальне інтерв'ю може бути структурованим, неструктурованим та напівструктурованим.

Неструктуроване інтерв'ю може містити одне або кілька значних за змістом питань, які потребують розповіді у відповідь (наприклад, "Розкажіть, будь ласка, як Ви реалізуєте політику академічної доброчесності в закладі освіти"). Такий тип інтерв'ю застосовується, якщо необхідно детально вивчити досвід кожного респондента з окремого питання. При цьому доцільно застосовувати протокольну фіксацію відповідей (можливо аудіо-або відеофіксацію) для детального аналізу одержаної інформації.

Структуроване інтерв'ю проводиться за заздалегідь підготовленим планом розмови, містить низку запитань, які передбачають чіткі відповіді (наприклад, "Які види оцінювання Ви використовуєте для перевірки ключових компетентностей?"). Такий підхід застосовується, якщо необхідно зібрати інформацію з різних питань у досить великої кількості респондентів. Фіксація відповідей може здійснюватися на бланках опитування або спеціально підготовлених формах.

Напівструктуроване інтерв'ю також передбачає наявність орієнтовного плану розмови, водночас він може бути модифікований залежно від

відповідей респондента у ході інтерв'ю. Фіксація відповідей відбувається у способи, зазначені для структурованого та неструктурованого інтерв'ю.

Групове інтерв'ю (фокус-групове дослідження) передбачає проведення співбесіди на визначену тему з групою осіб (від 6 до 12). Учасники групи спілкуються між собою, а модератор спрямовує дискусію, щоб охопити заявлену тему та надати можливість висловитися всім учасникам. Фіксація результатів може здійснюватися організатором фокус-групи (у тому числі, за допомогою технічних пристроїв) або третьою особою. Загалом, інтерв'юер обов'язково повідомляє респондентів про фіксацію відповідей та спосіб, в який вона буде здійснюватися (незалежно від виду і типу інтерв'ю).

Спостереження в освітньому процесі може здійснюватись за станом освітнього середовища, проведенням навчальних занять тощо.

Спостереження за станом освітнього середовища дає можливість зафіксувати наявність чи відсутність необхідної для освітнього процесу матеріально-технічної бази, забезпечення інклюзивності середовища, дотримання санітарно-гігієнічних вимог, норм охорони праці та безпеки життєдіяльності, визначити дієвість плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладі освіти, проаналізувати культуру взаємовідносин у закладі освіти тощо. Крім керівництва закладу освіти та/або особи, відповідальної за проведення самооцінювання, до проведення спостереження за станом освітнього середовища доцільно залучати батьків і представників органів самоврядування в закладі освіти.

Спостереження за проведенням навчального заняття допомагає оцінити рівень педагогічної діяльності вчителів, потреби в розвитку їх професійних компетентностей або надання їм підтримки, систему оцінювання навчальної діяльності учнів. У ході такого спостереження важливо звернути увагу на:

- формування та розвиток ключових компетентностей у здобувачів освіти;
- спрямованість навчального заняття на формування в учнів ціннісних ставлень;
- роботу учнів під час навчального заняття;
- оцінювання діяльності учнів під час проведення навчального заняття, зокрема реалізацію засад формувального оцінювання;
- використання інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій, обладнання, засобів навчання;
- комунікацію педагогічного працівника та учнів;
- організацію роботи з особами з особливими освітніми потребами (у разі їх наявності).

Вивчення документації закладу освіти дає можливість отримати інформацію щодо освітньої діяльності закладу, а також забезпечує умови для

прийняття обґрунтованих управлінських рішень на основі аналізу задокументованих процесів у закладі освіти.

Результати самооцінювання освітніх і управлінських процесів закладу освіти розглядаються на засіданні педагогічної ради, обговорюються з представниками учнів і батьків. До розгляду/обговорення можуть залучатися представник засновника закладу освіти, експерти у сфері загальної середньої освіти та управління тощо.

Для забезпечення прозорості та інформаційної відкритості закладу освіти результати самооцінювання включаються до річного звіту про діяльність закладу, який оприлюднюється на вебсайті.

Інформація, отримана під час самооцінювання, може бути використана в цілях:

- прийняття відповідних управлінських рішень для вдосконалення внутрішньої системи;
- визначення пріоритетних напрямів удосконалення освітніх і управлінських процесів закладу освіти;
- аналізу тенденцій в освітній діяльності закладу освіти і коригування його річного плану роботи та/або стратегії розвитку закладу (у разі потреби);
- аналізу динаміки оцінювання освітньої діяльності закладу освіти педагогічними працівниками, учнями, батьками (шляхом співставлення результатів опитування учасників освітнього процесу впродовж кількох років).

СХВАЛЕНО

Педагогічною радою

(Протокол № 22 від 01.08.2025 р.)

